

БОЛЬШЭВІЦКАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ ЗАБЯСПЕЧВАЕ ПАСПЯХОВАЕ ССЯЛЕННЕ КАЛГАСНІКАЎ З ХУТАРОЎ У КАЛГАСНЫЯ ПАСЕЛІШЧЫ

У прасторнай і светлай дамы ўсаджоўца калгаснік сельгасарцелі «Чырвоны май», Блужскага сельсавета, Пухавіцкага раёна, які жыў на хутары. НА ЗДЫМКУ: брыгада пераважна тав. В. Грамадскага забяспечвае пабудову новага дома.

Фото І. Другуля.

ДЗЯКУЙ СТАЛІНУ ЗА КЛОПАТЫ

Прамежак часу, які я пражыў на хутары, даволі вялікі: больш 20 год. Пасяліўшыся на ўрочышчы «Бралок», я з першых дзён адчуў вялікі турботаў. Хутар знаходзіўся на значнай адлегласці ад населенага пункта, на ўскрайку лесу, непрыкметны, адзінокі.

Вялікі цяжка ўспамінаць аб хутарскім жыцці.

Співяднай зямлю і зямлі вымушаны былі хадаць у школу за 3 кіламетры, адчувацца вейка аддаленасць ад людзей, рэзка чаці я меў магчымасць пайсці ў вёску на вяд. А ўлетку яшчэ больш ускладнялася аддаленасць.

Пакінуць зямлю адных у двары і пайсці на работу было вельмі небяспечна. Аднойчы лезь не згараў мал хата.

У калгас я ўступіў у 1935 годзе.

Некалькі дзён таму назад я перасяліўся з хутары. Зусім іншым чынам агураву сабе. У новай калгаснай вёсцы жыць

прывапа, весела; заўбеды знаходзіцца сярод людзей, жонка і дзеці не могуць наравацца. У калгасе я ўдзяліў, праміраваў. У мінулым годзе сям'я вырабавала 1122 працэдні, атрымала многа хлеба. Жывем зараз замочна. Я ўпэўнены, што ў гэтым годзе вырабавем яшчэ больш.

Адзін сын мой знаходзіцца ў лётнай ваеннай часці, другі служыць у органах НКВД, меншы дзеці вучацца.

Вось започку будаўніцтва дома, закупіў новае абсталяванне і запрашу ў рэшці сям'ю. — хай паглядзіць, як я жыў на новым месцы.

Дзякуй партыі, дзякуй роднаму таварышу Сталіну за вялікі клопаты аб нас, калгасніках, за новае светлае і радаснае жыццё.

Карп Міршавіч ШЫМАВЕЦ, калгаснік калгаса «Расцвет коммунизма», Навасёлкаўскага сельсавета.

ПРАВІЛЬНАЕ РАШЭННЕ НАШАЙ ПАРТЫІ

Усім нам, былым хутаранам, даўно ўжо надасцупіла жыць далей ад калгаснага цэнтру, ў адзіноцце. Кожны з нас разумеў, што гэта невыгодна калгасу і калгаснікам. Наша большавіцкая партыя правільна рашыла сабраць нас у калгасныя вёскі. Тут сапраўды мы адчуем, што жыць у дружным калектыве.

Пытанне мы перасялілі ў вёску. Жыццё наша ўжо з першых дзён стала больш вясёлым, цікавейшым. Паблізу знаходзіцца дзіцячы асяці, куды мы адзіна свай дзіцяці, школа і хутка будзе пабудаван клуб.

Апрача таго мы атрымалі магчымасць ашчэ больш павялічыць прадукцыйнасць працы, а асабліва і сваю замочнасць.

Ад усёй душы выказваем падзяку партыі Леніна-Сталіна і лешаму другу калгаснага сялянства таварышу Сталіну за бацькоўскія клопаты аб нас.

Калгаснікі: Антон Аляксандравіч ДОУНАР, Ольга Грыгор'ўна ДОУНАР, Сельгасарцель «Чырвоны май», Блужскага сельсавета.

КОМСАМОЛЬСКІЯ БРЫГАДЫ

Вялікую работу праводзіць комсомольская арганізацыя Пухавіцкага раёна па ссяленню хутарскіх двароў у калгасныя паселішчы.

31 мая паставаў бюро РК ЛКСМБ для правядзення агітандыйнай і культурна-масавай работы сярод населенцтва было выдзелена 64 агітатары — комсомольцы з раёнага актыва. Гэтыя таварышы растуравалі калгаснікам паставаў ЦК ВЛКСМ і СНК СССР «Аб мерах аховы грамадскіх зямель ад разбаварвання». Асабліва вылучыліся ў правядзенні агітандыйнай работы комсомольцы Мазанік, Разнік, Дзізенка.

Разам з гэтым многа комсомольцаў заняты на практычнай рабоце па ссяленню. Агульная колькасць іх складае 283 чалавекі. Яны арганізаваны ў 19 самастойных брыгадаў.

Многія комсомольцы паказваюць стаханавіцкія метады працы. Да такіх адносіцца комсорг т. Варышонка, комсомольцы Лёс, Аджгір, Яны выконваюць нормы выпрацоўкі на 250—300 процантаў.

Асабліва неабходна адзначыць комсомольскую брыгаду калгаса «Чырвоны ляс». За 5 дзён яна разабрала і перавезла 13 бункаў, 7 хат брыгада ўжо абудавала.

Надранна працуюць комсомольскія брыгады ў калгасе «Чырвоны Турнір», «Першы май», «17 партызан» і інш.

З вялікім энтузіязмам комсомольцы дапамагаюць калгаснікам перасяліцца ў калгасныя паселішчы.

Н. Г. КОНДРУСЬ, сакратар Пухавіцкага РК ЛКСМБ.

ЗАКАНЧВАЕМ ССЯЛЕННЕ

Навасёлкаўскі сельсавет пачаў 223 хутары. На некалькі гектараў кілометраў раскіданыя тут двары калгаснікаў і аднаасобнікаў.

Зразумела, што пачынаю ссяленне неабходна было наладзіць асабліва значнае, падзяць на гэту справу ўсю грамадскую, працэсарна вялікая і адказная работа, патрабуючая аператыўнага кіравання, правільнай расстаноўкі сіл.

І вось калгасы прыступілі да практычнай работы па ссяленню.

Перш за ўсё неабходна было ўзяцца за ссяленне хутароў тых калгасоў, у якіх і больш налічвалася. Да такіх калгасоў адносіцца: «Чырвоны бор» і «Расцвет коммунизма».

У калгасе «Расцвет коммунизма» (старшыня т. Навіноў) былі арганізаваны для гэтай мэты тры будаўнічыя брыгады. Кожны назоўны соды былі накіраваны на перавозку людзей і сродстваў калгасоў, у якіх хутароў няма. Так, калгас «Чырвоны ляс» вывезлі 16 чалавек, калгас «Авангард» — 18 чалавек, тадыса на дапамогу прыйшлі людзі з другіх сельсаветаў. Пухавіцкія МТС вывезлі 6 трактароў для перавозкі хутарскіх будынкаў і будаўнічага матэрыялу.

Запінала работа. Кожны дзень у калгасных паселішчах вырастаў новыя прыгонныя будынкі. На 16 чэрвеня калгасам «Расцвет коммунизма» былі ўжо сселены ўсё 53 хутарскія двары.

Не астало і калгас «Чырвоны бор» (старшыня т. Дубіцкі). Тут сселена 70 хутароў. Агульная колькасць сселеных хутароў па сельсавету зараз складае 160.

Асабліваю ўвагу прыйшося ўдзяліць пытанню спалучэння перавозкі і абудовы. Падрабязна разглядаў праблему расстаноўкі сіл гэта небяспечна лічыліся.

Вялікую растуравальную работу сярод населенцтва аб значэнні ссялення праводзіць сельсаветнікі актыву: тт. Захарэвіч, Гулякевіч, сакратар комсомольскага камітэта калгаса «Чырвоны ляс» тав. Шухавіч, члены сельсавета тт. Валенціковіч, Каробачка, Кашкан, Мазанік і інш.

За гэтыя дні ў Навасёлкаўскім сельсавете вырабілі два калгасныя паселішчы.

Іван Андрэвіч НЕМАГАЙ, старшыня Навасёлкаўскага сельсавета.

Пухавіцкі раён — адзін з перадавых раёнаў рэспублікі па ссяленню калгаснікаў з хутарскіх сядзіб у калгасныя паселішчы. Партыйныя і савецкія арганізацыі Пухавіцкага раёна здолелі спалучыць высокую тэмпу перавозак з паспяховай работай па пабудове і засяленню. Атрыманая паспехі — рэзультат вялікай партыйна-масавай работы і правільнай арганізацыі працы ў калгасах па ссяленню. Ніжэй мы друкуем рад матэрыялаў, якія апавядаюць аб вопыце Пухавіцкага раёна.

ВЯЛІКАЯ ПЕРАМОГА

І. Я. КУЛЬБАЦКІ, сакратар Пухавіцкага РК КП(б)Б.

Раённы майскага Пленум ЦК ВЛКСМ(б) накіраваны на далейшы ўздым сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Раённы Пленум сустракае калгасныя ссяляцтвам як ашчэ адзін бліскучы доказ іспытаных сталінскіх клопатаў аб росквіце калгаснай вёскі.

Разам з іншымі задачамі Пленум ЦК ВЛКСМ(б) паставіў задачу сцяпіць калгаснікаў, якія пражываюць на хутарах, у калгасныя паселішчы.

Перш нашай партыйнай арганізацыі стала задача: паставаў ЦК ВЛКСМ(б) і СНК СССР «Аб мерах аховы грамадскіх зямель ад разбаварвання» вырабіць забяспечанне ўсіх калгаснікаў і аднаасобнікаў раёна. Трэба было зрабіць так, каб кожны калгаснік і аднаасобнік зраўнеў уся магчымасць і неабходнасць работы па ссяленню.

З чаго мы пачалі.

Перш за ўсё ва ўсіх пераважных партыйных арганізацыях раёна лютымі былі абмеркаваны вынікі Пленума ЦК ВЛКСМ(б). Пасля гэтага былі праведзены пленум сельсаветаў, дзе практычна абмяркоўваліся задачы па ссяленню. На гэтым-ж пытанню праведзены агульныя сходы па ўсіх калгасных раёнах.

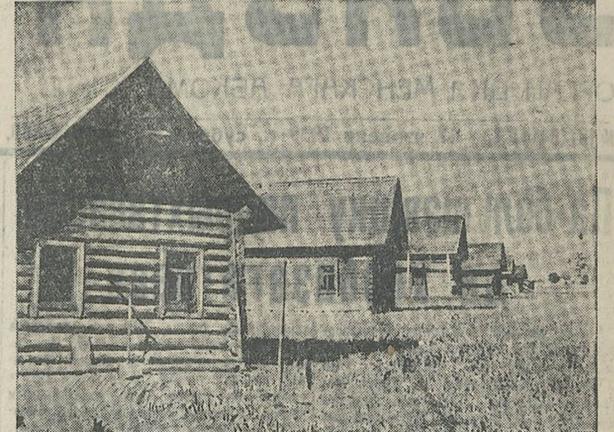
Мы разгарнулі вялікую палітычна-масавую работу. 90 комуністаў раз'явілі масам важнасць паставы задачы. Яны здолелі стварыць вакол сабе актыву з беспартыйных калгаснікаў. 300 агітатараў праводзілі гутаркі ў калгасных брыгадах, а тадыса сярод аднаасобнікаў аб ссяленню. Вельмі хутка скаваліся рэзультаты нашай работы сярод мас. З усіх калгасоў раёна сталі паступаць раённыя агульныя сходы, у якіх выражалася гатоўнасць калгаснікаў па-бавому ўзяцца за ссяленне хутароў.

Такім чынам мы ўжо маглі перайсці да практычнага выканання раённай майскага Пленума ЦК ВЛКСМ(б). У нашым раёне зусім наўдана налічвалася 960 хутарскіх двароў. У мінулым годзе было сселена 100 хутароў. У гэтым годзе за чатыры месяцы ўдалося сцяпіць толькі 46 хутароў.

Зусім нашаму справа рушылася, калі мы атрымалі раённы Пленум. Стала зрозумела, што нашы тэмпы ссялення не могуць быць прырэм дасей. 1 чэрвеня бюро райкома вынесла рашэнне: узяць для пачатку два буйнейшыя калгасы «Чырвоны май», Блужскага сельсавета, і «Расцвет коммунизма», Навасёлкаўскага сельсавета. На тэрыторыі гэтых калгасоў раскіданы 90 хутароў. Была паставлена задача сцяпіць іх за 4—5 дзён. У калгасе былі паставы 19 агітатараў. Ашу брыгаду агітатараў узначаліў рэдактар тав. Тройніч (названнік райрадыскага), другую — тав. Шавель (наменнік загадчыка райса).

Увесь план ссялення быў прадуман да дробязей. Так, напрыклад, адразу-ж мы арганізавалі ўздымную сацыялістычную дапамогу калгасу. У справу ўключыліся 2 МТС—Пухавіцкая (дырэктар тав. Радзійнаў) і Січанская (дырэктар тав. Кавалёў). МТС вылучылі 15 трактароў для перавозкі будынкаў. Калгасы «Колгунар», «Палаўнічы», імені Леніна вылучылі да 300 калгаснікаў, якія разбіраўся на будаўнічыя брыгады і званні.

Аднаўленне імкненне хутчэй выканаць паставленую задачу даю сабе добрыя рэзультаты. Замест шматлікіх хутароў ства-

У калгасе «Чырвоны май», Блужскага сельсавета, Пухавіцкага раёна, вырастае новае прыгоннае, добраўпарадкаванае вуліца. НА ЗДЫМКУ: новыя дамы для перасяліўцаў з хутароў.

Фото І. Другуля.

ВЫСОКАЯ АКТЫЎНАСЦЬ КАЛГАСНІКАЎ

У нашым калгасе было 36 хутарскіх гаспадарак. Апрача-ж пасля апублікавання паставы ЦК ВЛКСМ(б) і СНК СССР «Аб мерах аховы грамадскіх зямель ад разбаварвання» мы прыступілі да ссялення калгаснікаў. Работы па ссяленню пачалі 4 чэрвеня. У першыя дзень правільна расставілі сілы, арганізавалі будаўнічыя брыгады. Гэта дапамагала магчымасць у самы кароткі тэрмін закончыць ссяленне.

Калгаснікі, які ссяляліся з хутароў, на ўсіх работах праявілі вялікую творчую актыўнасць. Усе яны гаралі жадаць як мага хутчэй скончыць з хутароў, сцяпіцца ў калгасную вёску. Вось што расказвае калгаснік Давід Лапавіч:

— Я жыў на хутары за чатыры кіламетры ад калгаса. Многа прыйшося перанесці неспрыемнасцей і напосці страты калгасу. Вы толькі падумаеце!

У нашым калгасе было 36 хутарскіх гаспадарак. Апрача-ж пасля апублікавання паставы ЦК ВЛКСМ(б) і СНК СССР «Аб мерах аховы грамадскіх зямель ад разбаварвання» мы прыступілі да ссялення калгаснікаў. Работы па ссяленню пачалі 4 чэрвеня. У першыя дзень правільна расставілі сілы, арганізавалі будаўнічыя брыгады. Гэта дапамагала магчымасць у самы кароткі тэрмін закончыць ссяленне.

Калгаснікі, які ссяляліся з хутароў, на ўсіх работах праявілі вялікую творчую актыўнасць. Усе яны гаралі жадаць як мага хутчэй скончыць з хутароў, сцяпіцца ў калгасную вёску. Вось што расказвае калгаснік Давід Лапавіч:

— Я жыў на хутары за чатыры кіламетры ад калгаса. Многа прыйшося перанесці неспрыемнасцей і напосці страты калгасу. Вы толькі падумаеце!

Давід ГУР'ЯНОВІЧ, старшыня калгаса «XVII партызан», Слабоўскага сельсавета, Пухавіцкага раёна.

НОВАЕ КАЛГАСНАЕ ПАСЕЛІШЧА

На тэрыторыі нашага калгаса было раскідана 35 хутароў. Гэта вельмі дора аддалена ад калгаснай вытворчасці. Аднаўленне ад хутароў да калгаснага цэнтру ладзілася да 6 кілометраў. Чагта, пакуль людзі збіраўся на работу, трапілася па 2 і больш гадзін. Калі падлічыць колькі марна трапілася саўтоўнага часу, то атрымаецца вельмі сумны малюнак.

Усе нашы калгаснікі з вялікай радасцю сустракаюць раённы майскага Пленума ЦК ВЛКСМ(б) аб ссяленні калгаснікаў. Толькі за два тыдні бігучага месяца ў нас стварылася калгаснае паселішча. Абудаваныя дамы выстраілі ў стройныя лініі, прыгожа выглядае наша калгасная вуліца. Пытаннем для ссялення мы выбралі месца, дзе знаходзіцца асноўныя гаспадарчыя будынкі, недалёка ад саснолага лесу. Стварыўся не толькі жылы пасёлак, але і сапраўдны культурны цэнтр. Тут ёсць наўдана сярэняя школа, дзіцячы асяці. Хутка будзе будаван клуб.

Калгаснікі па-бавому бавалі свай жылы пасёлак. Нам дапамагалі абуражочныя калгаснікі: імені Леніна, «Чырвоны Кастрычнік» і «Чырвоны ляс». Было створана 35 званняў, якія разбіраў і складалі дамы.

Зараз у калгасных дамах ідзе ўнутранае абсталяванне, і пройдзе зусім німаго часу, як наш новы калгасны пасёлак зажае поўнакроўным жыццём.

Валенціна Васільеўна ГУЛЯКЕВІЧ, старшыня калгаса «Чырвоны май», Блужскага сельсавета.

НА НОВЫМ МЕСЦЫ

Знаўда ўся наша сям'я пражывала на хутары. Скажу па праўдзе, — невястае гэта было жывіць, заўваж адзіноцтва, тагта не было з кім параіцца, пагутарыць ад душы. Наогул жыццё на хутары выканала многа сямейных няўдзячнасцей. У мяне, напрыклад, 8 дзяцей. Ад гэта, што мы жылі далёка ад школы, яны былі паводу ў вучэбным рэгулярна наведваць школу. Дзеці пагасталі, але ў іх не было неабходнага для дзяцей асяродка.

Назважчы абраўна мяне, маю жонку і ўсіх нашых дзяцей рашэнне партыі і ўрада аб ссяленні. Зараз мы ў новым калгасным цэнтры абудоваем для сабе прасторныя дамы.

Я працую ў калгасе пачальнікам падарожнага дружнага. Час ссялення я сачыў за тым, каб дамы баваліся па адпаведнай адлегласці, каб унікнуць пажаў. У супроўпажарных адносінах новае паселішча пабудавана добра.

Хочацца ад усёй душы выказаць вялікую падзяку большавіцкай партыі і нашаму лобіму правальму таварышу Сталіну за бацькоўскія клопаты аб калгасным сялянстве. Абяцаў ашчэ лепш, працяваць на карысць нашай сацыялістычнай радзімы.

ГРАМАЦІН Пётр, калгас «Чырвоны май», Блужскага сельсавета.

ГІСТОРЫЯ АДНОЙ ВЁСКІ

навалі сваё лясное жыццё. Зямлянка, якую Пром і Панкрат выкапалі, была названа «Вярогай». А праз некалькі гадоў у іхнія было гаспадарства невадома куды зніклі дзве сям'і. Гэта былі сям'і белгіх сялян.

Шылі гоцы. На месцы, дзе хаваўся Пром з Панкратам, з'явілася некалькі сямействаў. Лясныя жонкі, іныя раз у гутарцы паміж сабой, гаварылі: «Вуня якая красна прамана гачка», або «маляціна панкратуў сын, рабаігач». Так замацоўваліся імяні «Промова» і «Панкратова». А пазней яны ператварыліся ў прозвішчы «Прановіч» і «Панкратовіч».

Сям'я «Бярога» паслугова разрастацца. Людзі наступалі на лес, і лес аступіў, раскравалі чыстую саваніную ўважэйную зямлю. Так на павяр'ю з'явілася на сваё вёска Берэжа, заселеная пераважна Прановічамі і Панкратовічамі, хоць яны і даўно ўжо згубілі роства.

Вёска Берэжа разрама. Яна да вёскаў была раскідана на хутары. І на мноства кілометраў рассялілася прозвішчы Прановічы і Панкратовічы.

Зараз носьбіты гэтых двух прозвішчаў складаюць пераважную частку членаў калгаса «3-ці рашаючы».

Разам з пажылым калгаснікам Аляксандрам Баешка і маладой дзяўчынай Рахункавадом калгаса Антона Панкратовічы мы ізем на тэрыторыі калгаса «3-ці рашаючы». Дыметраў у некалькі кілометраў лажыць 1525 га калгаснай зямлі. А па ўсёй гэтай зямлі раскіданы пераважна адзіночныя хутары 99 двароў калгаснікаў.

Вось на гэтым месцы, каля ракі, — заўважце Аляксандра Баешка, — некалі знаходзілася вёска Берэжа.

— Вуня-ж яна дзявалася? — пытаем мы.

— Раскравілі. Сталініны раскравілі, кадом ім зямля, раскравілі на свету. Я памятаю ў 1913 годзе да мяне прыйшлі і кажуць: «Перазджай на хутар», — «Не хачу».

— адказваю. — «Як так?» — «Ды так вось, не хачу і ўсё. Мне за гутаркі... каб не сурэдзі, ей-богу, пабіў-бы я іх, можа і ў тыму трапіў-бы».

— А на хутар усё-ж такі пайшлі?

— Тады? Не, не пайшоў! А праз некалькі час яраў забралі ў садыты, так іно і абшліся. На хутар прыйшося пайсці ўжо назвай, калі вярнуўся з фронта і ўбачыў, што ад вёскі нашай нічога не асталося.

— А вось цяпер, — прадаўжае наш падарожнік, — падумайце самі, чыстае тора! Калгас наш вельмічыны, столькі двароў і ўсё на хутарах. Жыццям на работу ісці — ўсё трапі ты-чатыры кілометры. Мы і што з яе за работніка, але яны прыбываюць стопаёна. А на абед ісці — зноў 8 кілометраў. А патравы хутарскай жывёлай і гутышкай колькі рабілі? А безці дараг...

Мы праходзім на паслэку, які занавя забудоўвацца хутаранамі.

— Вось тут, зява, — перабівае расхвалываўнацца калгасніка рахункавадом Анота, — будзена старшыня калгаса Васіль Прановіч. Там, далей, — брыгадзір першай брыгады Міхась Прановіч...

Вечарае. Баля будучай хаты Аляксандра Панкратовіча брыгада, якая складала хату, скончыўшы работу, селз пакурываць. Надыходзяць іныя калгаснікі, зноў пачынаюцца гутаркі.

— Вось я яшчэ ў мінулым годзе перавёз свой хутар, і не скачу цяпер так як вы, а сяджу сабе пасля работы на прызьбе і паставаю, — жартуе 61-гадовы Язеп Прановіч.

— Ш-ж усе такія спрытані, як ты? — адказваў хтось з калгаснікаў.

Тут-жа пачынацца гутарка аб невагодах хутарскага жыцця. Кожны па-своёму выказвае свае меркаванні, але ўсе яны зыходзяцца на тым, што жыць далей на хутарах немагчыма, зыходзячы з інтэрасаў усёго калгаса.

— Як-бы ты там ні стараўся, каб твае кароўка ці ітупка не рабіла пятаў на калгасным полі, ўсёброна не ўберажэш, — гаворыць бела ад сінявы калгаснік Фёдар Прановіч. — З 43 астатніх хутароў у гэтым годзе за некалькі дзён звалі 24. Трэба хутчэй перавозіць астатніх.

— Ах чорт, камары.

Уперадзе нас чымнеці сідуць двух садоцкаў. А між гэтымі садоцкамі пакінута нікім не заселенае месца. Тут будзе пабудаван калгасны клуб. Шорч з ім будзе зроблена спартыўная пляцоўка. А моладзь «нажымае», каб тут-жа была пабудавана пляцоўка і для ташаў.

— Гэце нам, хлопцы, — заўважыў падшопны калгаснік, — ідзе у лясно мыцца.

— У лясно, наўжо?

— Калі-ж ты паспеў? — раздалося з розных бакоў.

— Калі паспеў?.. Справа простая. Ідзець хутчэй мыцца.

Мы пайшлі ўздоўж адной з трох навава забудаваных вуліц. Баля лезлі калгаснікі раздзяляцца. Алы ішы мыцца, другія — у калгасную калтору, а некалькі рушылі да сваіх хат.

Зява ў лясныя, дзе расне малады калгасны сад, лясіся струмені мілагучных песень. Монныя і зноўны калгаснікі даўчаты і хлашоў даносілі да калгаснікаў песні аб маладосці, аб каханні, аб вялікім шчасці жыць і працаваць.

Г. ТАРАН, Пухавіцкі раён, Блужскі сельсавет, калгас «Тры рашаючы».

ЖЫЦЬ СТАЛА ВЕСЯЛЕЙ

26 год пражыў я на хутары, і павіноў прызнацца — неспрыемна ўспамінаць аб гэтым жыцці.

Хутар знаходзіўся на далёкай адлегласці ад вёскі, на вадшыбе. Сям'я рэдка бачыла людзей, жыла адзінока, як лікуні. Іны раз не было нуспяховай рэчы, трэба было ісці за 2—3 кілометры ў вёску, трапіць дарэмна час. Асабліва гэта абдвала ў гарачую пару-пару ўборкі ўраджаю і касавіцы. Нават цяляя дні прыходзіліся трапіць дарэмна.

У 1930 годзе я ўступіў у калгас. Часцей стаў знаходзіцца сярод людзей, некалькі лепш пашла работа. Але хутарскае жыццё ўсё-ж давала аб сабе вельмі, усё станаўлілася ашчэ жаўражочным. Асабліва гэта адчулася тады, калі мяне выбралі членам сельсавета. Уздыліць увагі грамадскай рабоце я не меў магчымасці. Пойдзе на работу, хату павіноў ашу і нывольна лезуць думкі ў галаву: а што, калі пажар ці якое іншае няшчасце здарыцца!

І вось я рашыў сцяпіцца з хутары ў вёску. Дзяржава выдала мне крадзіг, і я ў канцы мінулага года перасяліўся з хутары.

Куды лепшае жыццё цяпер настала. Не трэба хадаць на работу за некалькі кілометраў, не трэба цягаць з сабой глумак з ежай...

У вёсцы жыццё іншае. Заўбеды знаходзіцца сярод людзей, ёсць з кім пагаварыць, падзяліцца. Цяпер я і жла сям'я мае магчымасць часцей наведваць кіно, схадыць на сходы, у клуб і інш. Добра працую на калгаснай вытворчасці. Веселей стала.

Дом я сабе пабудоваў добры, абжыўся на новым месцы, жыву замочна.

Аляксандар Харытанавіч МАТУСЕВІЧ, калгаснік сельгасарцелі «Чырвоны бор», Навасёлкаўскага сельсавета.

СЁННЯ АДКРЫВАЕЦА ДРУГІ ЁСЕБЕЛАРУСКІ З'ЕЗД СЕЛЬСКІХ УЧАСТКОВЫХ УРАЧОЎ

ЗА ДАЛЕЙШАЕ ПАЛЯПШЭННЕ МЕДЫЦЫНСКАЙ ДАПАМОГІ НА ВЁСЦЫ

І. А. НОВІКАЎ

Народны Камісар аховы здароўя БССР.

Па плану траціх пяцігодкі значна ўзрастаюць здарэўныя расходы на культурна-бытавое абслугоўванне працоўных гарада і сіла.

На мерапрыемствы па ахове здароўя працоўных краіны сацыялістычна-здарэўныя звышныя ўзрастаюць з 10,3 мільярд рублёў у 1937 г. да 16,6 мільярд рублёў у 1942 годзе.

Расходы на сацыяльнаму абслугоўванню, на асвету, ахову здароўя, дапамогу многіх галюўных матэрыялаў павялічыліся да 53 мільярд рублёў, што азначае рост за трыгоддзі пяцігодкі больш чым у 1,7 раз.

Партыя і Урад, прытомна клопаючыся аб здароўі працоўных, вылікую ўвагу на дапамогу пачынаюць найбольш бязградна ўдому медыка-санітарна абслугоўванню сіла.

У нашай краіне ў Беларусі сельская медыцына зусім не была развіта. На 1635 кв. верст Мінскай губерні з 52 тысячамі жыхароў прыходзіліся адзін урачэбны ўчастак. Знахары, павільяныя бабкі, шпунты былі асноўнымі «лекарствамі» на сяле. Стацыянарная больнічная дапамога ў перыяд земскай медыцыны займае пачатковы месца.

У царскай Беларусі — краі цемры і розных рэлігійных перакананняў — такія захаванні, як вясня, каўдун, трахомы і іншыя, былі звычайнымі спадарожнікамі працоўных сіла.

Дзякуючы Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, пры дапамозе браціц савецкіх рэспублік, асабліва вялікага рускага народа, дзякуючы няслынным клопам большавіцкай партыі і вялікага Сталіна, — беларускі народ заўважыў шчасліва, кудытура, замужна. Ахова здароўя стала агульназдарэўнаю справай. Шырокі фронт пайшоў барацьба за зніжэнне захворванняў і смертнасці, інфекцыйных хвороб, спарожаных жалам акасіацый, — туберкулёза, трахомы і вясняных хвороб.

У БССР пачалося ліквідацыя такіх захворванняў, як зваротны тиф, натуральная вясня і каўдун. Розка зменшылася на рэспубліцы лік інфекцыйных захворванняў.

У 1938 годзе ў адноснах да 1930 года лік захворванняў на брушны тиф зменшыўся ў два разы, скарпатыну — у 3 разы і дыфтерію — амаль у 2 разы.

Выключна розка знізілася на БССР захворванне сальным тифам — адноснах да 1933 года амаль у 9 разоў.

Гэтыя паказальнікі паляшчэння здароўя працоўных нашай сацыялістычнай рэспублікі ёсць прамы рэзультат сталінскіх дэкрэтаў аб людзях, поспехаў сацыялістычнага грамадства.

Свет Народных Камісараў СССР 23 красавіка 1938 года вынес спецыяльную пастанову «Аб умацаванні сельскіх урачэбных участкаў», у якой лік разгорнутую праграму развіцця медыцынскай дапамогі на сяле. На аснове гэтай пастановы было прынята і выканана СНК БССР, якое зусім канкрэтна ўказавае шляхі умацавання сельскіх урачэбных участкаў.

Як выкананы гэтыя пастановы? Свет Народных Камісараў Беларусі паставіў разгарнуць работу ў 1938 годзе 462 сельскіх урачэбных участкаў. На 1 студзеня 1939 г. працавала 416 амбулаторных і амбулаторна-больнічных участкаў і 89 прышчэпных, — усяго 505 участкаў.

Гэтыя даныя паказваюць, што колькасць план разгорнутыя сельскіх урачэбных участкаў па рэспубліцы выкананы. Але калі ўлічыць якасць работы многіх сельскіх урачэбных участкаў і тую акасіацый, што на станавішчу на 1 мая 1939 г. 166 сельскіх урачэбных участкаў сталіся не запоўненымі ўрачамі, то трэба прызнаць, што пастанова ўрада ў гэтай частцы не выканана.

Пастава ўрада абавязала разгарнуць у 1938 годзе ў сельскіх мясцовасцях БССР 1015 фельчарска-акушарскіх пунктаў. Гэтае заданне выканана толькі на 82 проц.

У 1939 годзе намечалася завесці па рэспубліцы лік фельчарска-акушарскіх пунктаў да 1050, супроць 832 у 1938 годзе.

УРАЧ-ЭНТУЗІЯСТ

У большы прывезлі пачка хворую грамадзянку А. Т. Яна нерухама ляжала абясцелена, спякаючы крыёва. Паводзі абсягаў бласк не прыгожых вачэй. Смерць здавалася немінучай. Але тут паліўся урач Павел Фёмавіч Перашкоў.

Марудзіць нешта. Трэба хутка вырашыць складаную задачу — вырабіць вясні жывіць малодзі жывіцям. Ён уважліва аглядаў хворую і прышоў да беспаспячнай вываду: «не трымаць ні адной мінуцы, трэба зрабіць пераўтварэнне крыві. Умеца і хутка прыводзіць у выкананне свайго рапаванне ўрач Перашкоў. Хворая А. Т. ласкава ўзяла вочы, у якіх засяліліся аганікі вернутая жывіць. І параспалі піць. Праз кароткі час яна выйшла з большыя, гарача дзякуючы Паўла Фёмавічу за выратаванне жывіць.

Многа можна расказаць цікавых аніздаў з практычнай работы галоўнага ўрача Чашніцкай больніцы тав. Перашкова. Які заслужана завяць урачом-энтузіястам, які самадана працуе на фронце аховы чалавечага жывіць, яго радасці і шчасця.

Работы зьвяз тав. Перашкова пачынаюцца з самага ранку і канчаюцца заўважамі на поўнач. Ён за дзень паспявае рабіць прыём у амбулаторыі, аглядаць хворых у большыя, вясняць у калгасны для аказання медыцынскай дапамогі на месцы і правядзення лячэбна-прафілактычнай работы, працаваць над сабой, над уважэннем навішніх дасягненняў медыцынскай навукі і папаяняць агульнаагітацыйныя веды.

ГАРДЖУСЯ СВАЁЙ ПРАФЕСІЯЙ

На Лабанаўскім урачэбным пункце я пачаў працаваць у 1930 годзе. З першага года работ мяне сустрадалі вялікія труднасці. Памятаю, у якім знаходзіўся пункт, мела вельмі панурны выгляд: паламаны дах, цемра, холад і вільгаць у прыёмных пакоях. Другіх памішляўняў не было. Садзібу амбулаторыі заглушылі лясныя травы. У навакольных вёсках лятавала адзікая сынога тыфа і натуральнай вясня.

Трэба было неакладна брацца за работу, працаваць, не пакладваючы рук. Я паставіў пытанне на пленуме сельсавета, у раённым адзеле аховы здароўя і райкамакноме аб паводзе для ўрачэбнага пункта новага памішляўня. Часткова маю просьбу задаволілі. За агульнячымі раённымі арганізацыямі срочкі, а таксама пачаў арганізацыі на зарплату пункта мя пачаў асабліва выдатна памішляўня з камфортабельнымі прыёмнымі пакоямі і кватэрамі для медработнікаў. Асобна пачаўся раздзяленне аддзялення. Сядаба абнесена са століцамі, ля якой насалджаны дэкаратыўныя дрэвы і работы кветкі.

За час сваёй работы ў зоне абслугоўвання Лабанаўскага ўрачэбнага пункта не было ніякіх эпідэміяў. Гэтага я дубію, сістэматычна выконваючы і пераважна выконваючы план прафілактычных прыважак шляхам надарожна абыходу. У латах калгаснікаў я праводжу гутаркі на розных медыцынскіх тэмах. Аглядаю лані, калодзежы і вядры. Трымаю пачасу сувязь з калгаснікамі грамадзянскі санітарарыямі. Часта збіраю іх, чытаю ім лекцыі, даю кансультацыі. Сам я мюта працую над сабой. Былы ротны фельчар, я ў 1933 годзе скончыў званчы медыцынскі інстытут і атрымаў званне помлекрача.

Медыцынскі работнік на сяле гэта не толькі лячэбнік. Ён прафілактык, грамадскі работнік. Я прымаю актыўны ўдзел ва ўсіх пачасных кампаніях, за што не раз быў сельсаветам прэміраваны.

Я гарджуся тым, што мне даручылі такі адказны ўдзел у работы, як ахова здароўя і жыцця людзей — самага капітала і самага рашаючага фактара ў свеце.

В. С. ХОМЧАНКА,

вадачын Лабанаўскага ўрачэбнага пункта, Чэрнышкаўскага раёна.

СЕЛЬСКІ УРАЧЭБНЫ УЧАСТАК

Іосіф Максімавіч Хмялеўскі прапрацаваў 20 год фельчарам на сяле. Ён працаваў у Смахвалавічах у Літвёнскай большыя Мінскага сельскага раёна. Меў немалы практычны вопыт медыцынскай работы. Але, сустракаючыся ў штодзённай работе з рознага роду захворваннямі, Іосіф Максімавіч адчуваў, што яму нехапае медыцынскіх ведаў.

«Ліць год працуваў Іосіф Максімавіч у Мінскім медыцынскім інстытуце і паспяхова яго скончыў. А потым прыхаў на старое месца — у сіло Смахвалавічы. І вось ужо тры гады, як тав. Хмялеўскі працуе ўрачом і загадвае Смахвалавіцкім сельскім урачэбным участкам.

На даволі высокім месцы, каля старых развешчых базар, размясцілі гэты ўчастак. Непрыязна і сумна выглядаў яны ішо тры гады таму назад. Бывала, едзе на харазе і бачыць стары, запущаны дом, з пачарнелымі дзверыма і вокнамі. І не верылася, што тут знаходзіцца ўстанова, залічаная ахоўваць здароўе людзей.

З новай сілай узняў Іосіф Максімавіч за справу. Ён перш за ўсё, адрамантаваў памішляўня, пасадзіў вакол яго дрэвы. Пакаш выглядае зараз участак. Мы ўваходзім у прыёмны пакой — утульны, светлы, чысты, з вывешанымі сенамі. Тут стаіць каля 20 крэслаў, невялікі столік, некалькі вазонаў з кветкамі. Добра выглядае кабінеты ўрача, фельчара, здымаюча ўрача, перавязачнага. Усёды адчуваецца гаспадарчае вока і большыя кіламетры абслугоўвання жыхароў і дзяткі.

Вялікую работу праводзіць медыцынскі ўчастак. Ён абслугоўвае каля 8.000 чалавек насельніцтва. Божны дзень з 9 гадзін да 4 праводзіцца прыём хворых. За апошні час участак набыў некаторую апаратуру і рат медыцынскіх прыладаў, якія дзяляюць на месцы рабыць дробныя хірургічныя аперацыі. Набыў аўтаклаў для абеззаражвання роннага ролу матэрыялаў. Зараз абсталяваецца лабараторыя для даследавання крыві, страўнікавых сокаў і інш.

Прафілактычнай работ дадае вялікую ўвагу участак. Урач Хмялеўскі, медыцынская сястра, акая прапрацавала 12 год, Пастава Івлія Юльевна часта чытае калгаснікам лекцыі, праводзіць гутаркі. Паслядова была прароблена прыўвака супроць розных захворванняў. Гэтым дапамагае тав. Іосіф Максімавіч, які з аднаго часу сярэд насельніцтва абслугоўваега ўчастка не было выпадкаў захворвання жыхароў і дзяткі.

Многа ўвагі дадае медыцынскі ўчастак санітарна-гігіенічнай работе. Ва ўстаноўленыя ліч ўрач, фельчар або медыцынская сястра аглядаюць хлебапачкароў, прадуктовае магазіны, дзятчыны мамы, грамадскія калодзежы, лані і інш. Пераддана праводзіцца медыцынскія агляды насельніцтва. Пры дапамозе работнікаў медыцынскага ўчастка 320 чалавек аталі нормам на значок ГСА.

Іосіф Максімавіч Хмялеўскі пастаянна вучыць малодзія медыцынскія кадры, дапамагае ім павышаць сваю кваліфікацыю. Адзін раз у тыдзень ён выязджае ў вёску Дзяткічы, дзе знаходзіцца фельчарскі ўчастак, праводзіць там кансультацыі, дапамагае фельчару выважыць тое ці іншае складанае пытанне.

З. МЯЦЕЛІЦА,
Е. ЛІБО.

І. В. Сталін на фронце пад «Краснай горкай» у чэрвені 1919 г. З лярціны мастака Фрэнца, акая знаходзіцца ў музеі Рэвалюцыі.

З ГІСТОРЫ ГРАМАДЗЯНСКАЙ ВАЙНЫ

ГЕРАІЧНАЯ АБОРОНА ПЕТРАГРАДА

Дваццаць год назад Чырвоная Армія перасіла пратэставы пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі і вялікіх прарваўцаў народа Леніна і Сталіна адстаялі Петраград ад напіску белавардзейскіх пачаснікаў і адзілі прач контррэвалюцыйныя сілы генерала Юдзюніча.

Вясня 1919 года была асабліва пачка для Савецкай рэспублікі. Вораг насаўваўся з усіх бакоў. Гэта быў першы паход Антанты супроць нашай радзімы.

У гэтым паходзе галоўная роля адыграла Калчак, які наступавіў з Усходу. Яго перадавыя часткі падыходзілі да Волгі. Калчак павінен быў злучыцца з Дзюніным, які наступавіў з поўдні, і нанесці галоўны ўдар на Маскву. З захада Савецкай краіне пагражала белавардзейская Польшча. На Далёкім Усходзе і ў Сібіры та гэтага часу скапчалася да 150 тысяч інтэрвентаў, якія дапамагалі рускім белавардзейцам.

Трывожнае становішча стварылася і на паўночным захадзе. На савіска-аўстэрскай граніцы скапчалася сіла белавардзейцаў і рускіх белавардзейцаў пад камандаваннем генерала Юдзюніча. Інтэрвентаў Усход на Юдзюніча задачу — адзілі прач уагу Чырвонай Арміі ад усходняга фронту нападкам на Петраград.

На карэліцкім і алашынскім участках фронту былі сабраны буйныя сілы белавардзейскіх і рускіх белавардзейцаў, параждаўцаў Петраграду з поўначы. У Фінскім і Капорскім залівах стаў у баювоў галоўнасі флот інтэрвентаў.

Юдзюніч ішліўся з таку, каб акружыць з усіх бакоў Петраград, адрэзаць яго ад Савецкай Расіі і захапіць гэты важнейшы пачаснык, стратэгічны і прамысловы цэнтр нашай радзімы. Вялікі надзеі пры гэтым Юдзюніч укладаў на дапамогу «пачасны калонны», на контррэвалюцыйныя змовы, паўстанні і выверсі на фронце і ў тылу Чырвонай Арміі.

Раніца 13 мая 1919 года баяны і эстонскія белавардзейцы часткі пры падтрыманні эстонскага і англійскага флотаў перайшлі на ўсёму фронту ў наступленне. З-за значнага-падобнага адносна 7-й арміі, стаўленікаў адрэзаць Гропача, часткі, якія абаранялі поспехам на Петраград, прыйшлі ў поспеху набаждэўнасці.

Вораг перарэзаў Нарва-Полюскую чыгунку, пакараў пачасны, заняў мост на рале Плёса, захапіў штаб брыгады і батальёна. Вельмі мілька прасоўваліся ўперад, Раніца 17 мая белыя занялі Ямбург.

К гэтаму часу нечаканна ад паўночных частак у Капорскім заліве пачаліся белавардзейскія і англійскія судны. Булак-Балаховіч, які, па плане Юдзюніча, павінен быў нанесці ўспаматальны ўдар у напрамку Гдоў-Пескоў, 13 мая пры падтрыманні гармаг белавардзейцаў азербай флотаўкі Чудскага возера перайшлі ў наступленне.

Вечарам 15 мая праціўнік захапіў Гдоў. Нашы часткі адзілі на поўдзень. Становішча на фронце апыч больш пагоршылася ў сувязі са зрадай і прарвацтвам, звышымі гняздо ў некаторых нашых частках.

Захваць белыя Пёкова і далейшае развіццё і наступленне на поспехі ўчастку скавалі дзеянні паўднёвай групы 7-й арміі і пачавілі яе магчымамі маневраваць. Стварылася непасрэдная небяспека для Петраграда.

У гэты выключна пачка абстаноўка патрабавалі асоба вытрымка, хладнакрое, рашучасць. Трэба было мабілізаваць для барабны з наступачым ворагам новыя сілы. Трэба было падняць баяны дух, аднавіць бездэўнасць частак і павесці іх у бой супроць ворагаў.

Падзялі прарваці і адрэзкі Зібоў, Булакімаў і іншыя селяі паніку, наўмысла пераакажылі арганізаваць рэвалюцыйныя масы для адноў белавардзейцаў. Празвонныя трупы і адрэзкі гатоў былі здыць Пінер белавардзейцаў.

21 мая 1919 г. Цэнтральны Камітэт партыі звярнуўся з аловай да партыйных і савіцкіх арганізацый Петраградскай і бліжэйшых да Пінера губерняў.

Чырвоны Пінер — гаварылася ў адове, — знаходзіцца пад сур'ёзнай пагрозы. Піперскі фронт становіцца адным з самых важных фронтоў Рэспублікі. Савіцкая Расія не можа адтаць Петраград нават на самы кароткі час.

Петраград павінен быць абаронены ва што-б та ні стала.

Цэнтральны Камітэт партыі і савіцкай ўрад паслалі таварыша Сталіна арганізаваць абарону Петраграда.

дзе контррэвалюцыйныя сілы, развіваючы свае поспехі, пагражалі самому існаванню савецкай улады, дзе смячненне і паніка маглі ў любую мінуцу ператварыцца ў безнадзежнасць, катастрофу. — там пачаўся таварыш Сталін. Ён не спяў пачаць, ён арганізаваў, ён браў у свае шпёркі рукі кіраўніцтва, ён ламаў, быў бізатанісі і — ствараў перадач, аздараўляў абстаноўку» (К. Е. Варашкаў).

Прыбыўшы ў Петраград, таварыш Сталін залезавіў ружоў павяў парадак у тылу і на фронце. Ён вырашаў свой стратэгічны план разгрому воражэй арміі. У гэтым плане таварыш Сталін адыграў першы за ўсё з неабходнасці бізатаніснага знішчэння шпёрскіх і адрэзкіх гнязд у тылу і на фронце. Ён мабілізаваў рэвалюцыйную энэргію гераічнага пролетарыята Пінера, арганізаваў сістэму ўпраўлення, увёў насаду значальніка тыла. Таварыш Сталін патраваў ад партыйных арганізацый разгорнуты пачаснык работы сяроч чырвонаармейскай і камандзіраў. Ён умацаваў камісарыят састаў, які адыграў рашучую ролю ў разгроме белаі арміі Юдзюніча, і заманіў небажанайшымі камандзірамі састаў адзілі большавіцкай партыі і савіцкай улады камандзірамі.

На ўказанню таварыша Сталіна былі ўзмоцнены пільнасць, меры аховы і нагляд. Аргані ВЧК пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна раскравілі петраградскае аддзяленне контррэвалюцыйнай арганізацыі «Напьянальнага цэнтра» (блок контррэвалюцыйных партый калетаў, менашнік, асраў і інш.). Гэтая арганізацыя была пачасна звязана з пачасна-інкарнацыйна дзяржаў, а таксама з генералам Радзіка і Юдзюнічам. Разгром ішчэпскіх банд адыграў наіва агульнячым ўдар на плянах Юдзюніча і яго гаспадароў.

Энергічныя меры, прапрыятыя таварышам Сталіным, быстра сказаліся. Паляшчэ бездэўнасць частак. Значна пачасна ўпраўленне войскамі, Петраград ператварыўся ў ўзброены лагер, 3 камуністычныя атрады ішчэпскіх большавіцкіх камандзіраў і работнікаў штаба 7-й арміі, стаўленікаў адрэзаць Гропача, часткі, якія абаранялі поспехам на Петраград, прыйшлі ў поспеху набаждэўнасці.

Вораг перарэзаў Нарва-Полюскую чыгунку, пакараў пачасны, заняў мост на рале Плёса, захапіў штаб брыгады і батальёна. Вельмі мілька прасоўваліся ўперад, Раніца 17 мая белыя занялі Ямбург.

К гэтаму часу нечаканна ад паўночных частак у Капорскім заліве пачаліся белавардзейскія і англійскія судны. Булак-Балаховіч, які, па плане Юдзюніча, павінен быў нанесці ўспаматальны ўдар у напрамку Гдоў-Пескоў, 13 мая пры падтрыманні гармаг белавардзейцаў азербай флотаўкі Чудскага возера перайшлі ў наступленне.

Вечарам 15 мая праціўнік захапіў Гдоў. Нашы часткі адзілі на поўдзень. Становішча на фронце апыч больш пагоршылася ў сувязі са зрадай і прарвацтвам, звышымі гняздо ў некаторых нашых частках.

Захваць белыя Пёкова і далейшае развіццё і наступленне на поспехі ўчастку скавалі дзеянні паўднёвай групы 7-й арміі і пачавілі яе магчымамі маневраваць. Стварылася непасрэдная небяспека для Петраграда.

У гэты выключна пачка абстаноўка патрабавалі асоба вытрымка, хладнакрое, рашучасць. Трэба было мабілізаваць для барабны з наступачым ворагам новыя сілы. Трэба было падняць баяны дух, аднавіць бездэўнасць частак і павесці іх у бой супроць ворагаў.

Падзялі прарваці і адрэзкі Зібоў, Булакімаў і іншыя селяі паніку, наўмысла пераакажылі арганізаваць рэвалюцыйныя масы для адноў белавардзейцаў. Празвонныя трупы і адрэзкі гатоў былі здыць Пінер белавардзейцаў.

21 мая 1919 г. Цэнтральны Камітэт партыі звярнуўся з аловай да партыйных і савіцкіх арганізацый Петраградскай і бліжэйшых да Пінера губерняў.

Чырвоны Пінер — гаварылася ў адове, — знаходзіцца пад сур'ёзнай пагрозы. Піперскі фронт становіцца адным з самых важных фронтоў Рэспублікі. Савіцкая Расія не можа адтаць Петраград нават на самы кароткі час.

Петраград павінен быць абаронены ва што-б та ні стала.

Цэнтральны Камітэт партыі і савіцкай ўрад паслалі таварыша Сталіна арганізаваць абарону Петраграда.

дзе контррэвалюцыйныя сілы, развіваючы свае поспехі, пагражалі самому існаванню савецкай улады, дзе смячненне і паніка маглі ў любую мінуцу ператварыцца ў безнадзежнасць, катастрофу. — там пачаўся таварыш Сталін. Ён не спяў пачаць, ён арганізаваў, ён браў у свае шпёркі рукі кіраўніцтва, ён ламаў, быў бізатанісі і — ствараў перадач, аздараўляў абстаноўку» (К. Е. Варашкаў).

Стварылася непасрэдная пагроза Петраграду. Камандаванне 7-й арміі і краішчакі кронсікі разбулілася.

Толькі энэргічнае і смелае ўмяшанне таварыша Сталіна выраставала становішча. Перш за ўсё, палераваў думкі марскіх спецыялістаў, таварыш Сталін загадаў ішчэпскі ў мора Чырвоны флот і адрэзаць артылерыйскі агонь з бліжэйшых дзяткі на фортах, захаваўчым мяжыжыма. Аголь 12-здымовых гармаг з ішчэпскіх караблёў «Петравалевск» і «Андрей Перавозаный» зрабіў велізарныя разгорнуты ў стане мяжыжыма.

На ўказанню таварыша Сталіна ў Ораніенбаўме была тэрмінова сфарміравана бетавага група войск спецыяльна для наступлення на мяжыжыма форт.

Таварыш Сталін прыбыў у штаб бетавага групы і паставіў залучу — пераішчэ ў наступленне і разбій праціўніка. Славянскі героі-маракі разам з пачасна-інкарнацыйна артылерыі і бронепоезда, кінуліся на штурм «Красной горкі».

Праціўнік у напіску адыграў, кілачы на сваім шляху ўсё нарабаванае. 16 чэрвеня, у 0 гадзін 30 мінут, форт «Красная горка» быў вызвалены ад мяжыжыма. Амаль адначасова здаліся форты «Серая лозьма» і «Обруч».

Таварыш Сталін тэлеграфіраваў Валдыміру Ілічу Леніну: «Удзель за «Красной горкай», ліквідаваў «Серая лозьма», гарматы на іх у поўным парадку, ідзе быстра... (незавардываў)... усіх фортаў і кронсікаў. Марскія спецыялісты запавіляюць, што ўчасткі «Красной горкі» з мора апрашчэа. Усё марскую навуку. Мне астаёна толькі аглядаць так званую навуку! Быстра ўзяць «Горкі» аб'яднаць са самым грубым ўмяшаннем з майго боку і паогул ішчэпскі ў аператыўныя справы, якое даходзіць да амерыя загалуў і маюру і сумы і навазванні сваіх участкаў. Лічу сваім абавязкам заявіць, што я і ў далейшым буду дзейнічаць такім чынам, не гледзячы на ўсё мае благазавенне перад навукай. Сталін».

Перамога над мяжыжыма выклікала велізарны ўдзель у часнях, абараняўшых Петраград, і ва ўсіх працоўных Савіцкай Расіі.

21 чэрвеня часткі 7-й арміі перайшлі ў наступленне. Вельмі біліся з асобай жорсткасцю. Але байцы Чырвонай Арміі напаслі праціўніку ўдар за ўдарам, вызвалілі ад белых абло саляне за другім.

І. В. Сталін тэлеграфіраваў В. І. Леніну: «Учора днём пачалося наша наступленне... Пакуль што наступленне ідзе паспяхова, беляя бегуць, намі сёння заціта ішчэпскі Керова—Варашкіна—Слаіна—Касова. Узяты намі пачасны, дзе або больш гармаг, атаматны, патроны. Непрышчэпскія судны не паўдзюна, ішчэпскі баяны «Красной горкі», акая пачер уцягне наша».

На Петраградскай участку часткі Чырвонай Арміі таксама перайшлі ў рашучае наступленне. Савіцкая волейкі гармаг белавардзейцаў і рускіх белавардзейцаў.

